

Miért szükséges a Szentírás értelmezése?

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Lukács 24:36-45; János 12:42-43;
Apostolok cselekedetei 17:16-32; 1Korinthus 12:10; 14:26

„Hit nélkül pedig senki sem lehet kedves Isten előtt, mert aki az Istenhez járul, annak hinnie kell, hogy ő van, és megjutalmazza azokat, akik őt keresik” (Zsid 11:6, RÚF).

A Biblia olvasása azt is jelenti, hogy értelmezzük az Igét. De hogyan tegyük ezt? Milyen elveket kövessünk? Miként kezeljük például a különféle írásmódokat, amelyeket benne találunk, ha az olvasott szakasz egy példázat, vagy prófétai-szimbolikus álom, vagy történelmi elbeszélés? A Szentírás szövegösszefüggésének fontos kérdését érintő döntéshez is értelmezés szükséges.

Alkalmanként emberek úgy forgatják a Bibliát, mint valami isteni kabalát: csak egyszerűen, találmokra kinyitják és ránéznek egy versre, amelytől azt remélik, hogy eligazítást tartalmaz számukra. Azonban ha véletlenszerűen kapcsolunk össze igeszakaszokat, nagyon furcsa és rossz következtetésekre juthatunk.

Például amikor egy férj elhagyta a feleségét egy másik nő miatt, a feleség megerősítést érzett, amikor rátalált a következő idézetre: „*És ellenségeskedést szerzek közötted és az asszony között*” (1Móz 3:15). E vers alapján meggyőződésévé vált, hogy a férje viszonya nem fog sokáig tartani.

Bármely összefüggéséből kiragadott idézet csakhamar ürügyként szolgál az ember saját kigondolásaihoz és ötleteihez. Éppen ezért fontos, hogy ne csak olvassuk a Bibliát, hanem helyesen értelmezzük is azt!

ELŐFELTÉTELEZÉSEK

Olvassuk el Lk 24:36-45 verseit! Mi gátolta a tanítványokat, akik nagyon jól ismerték a Szentírást, hogy megértsék Isten Igéjének igazi jelentését – hiszen a megjövendölt események sokszor a szemük előtt bontakoztak ki?

Senki sem üres elmével közelít a Szentíráshoz. Minden olvasó, az Ige minden tanulója egy bizonyos történettel és személyes tapasztalattal fordul a Bibliához, ami óhatatlanul befolyásolja az értelmezés folyamata közben. Még a tanítványoknak is megvolt a saját elképzelésük a kor elvárásai alapján arról, hogy ki a Messiás és mit kell tennie. Határozott nézeteik akadályozták, hogy jobban felfogják a bibliai kijelentéseket, és ez magyarázza, miért értették oly gyakran félre Jézust, valamint az életét, halálát és feltámasztását övező történéseit.

Mindannyiunkban kialakult jó néhány nézet a világról, az abszolút valóságról, Istenről stb, amelyeket még akaratlanul, öntudatlanul is feltételezünk vagy elfogadunk a bibliaértelmezés közben. A bibliai írásokhoz senki sem közelít üres elmével. Például ha valaki kategorikusan elutasít minden természetfölötti, isteni beavatkozást, az nem Isten történelmi cselekedeteinek igaz és megbízható beszámolójaként fogja olvasni, értelmezni a Szentírást, mint ahogyan az teszi, aki elfogadja a természetfölötti dolgok valóságát.

A Biblia értelmezői nem üresíthetik meg teljes mértékben önmagukat a múlttól, a tapasztalataiktól, a meglévő gondolattársításoktól, az előre kialakított ismeretektől és nézetektől. A teljes semlegesség vagy az abszolút objektivitás nem érhető el. Az Ige tanulmányozása és a teológiai gondolkodás minden esetben a világgal és Istennel kapcsolatos előfeltételezések hátterén történik.

Azonban a jó hír az, hogy a Szentlélek kiszabadíthat korlátolt távlataink és előfeltételezéseink közül, kijavíthatja azokat, ha a Szentírás szavait nyitott elmével és őszinte szívvel olvassuk. A Biblia ismételten kijelenti, hogy a különféle háterű emberek egyaránt megérthetik Isten Igéjét, a Szentlélek képes elvezetni őket „minden igazságra” (Jn 16:13).

Milyen előfeltételezéseink vannak a világról? Hogyan lehetséges ezeket feladni és alárendelni Isten Igéjének, hogy az Írás alakítsa elképzeléseinket, ezáltal összhangba hozza azzal a valósággal, amelyet a Biblia tanít?

FORDÍTÁS ÉS ÉRTELMEZÉS

A Bibliát nagyon régi, ókori nyelveken írták: az Ószövetséget jobbra héberül, kisebb részét arámul, míg az Újszövetséget *koiné* görög nyelven írták. A világ népességének a többsége ma nem beszél és nem olvassa az ókori nyelveket. Ezért kellett a Bibliát lefordítani a különféle modern nyelvekre.

Azonban minden jó fordító tudja, hogy a fordítás mindig némi értelmezés is. Egyes szavakra nincs meg pontosan a megfelelő kifejezés a másik nyelven. A gondos fordítás művészetét és szakértelmét, ami majd a szöveg értelmezését is magában foglalja, hermeneutikának nevezzük.

Olvassuk el Lk 24:27, Jn 1:41, 9:7, ApCsel 9:36, 1Kor 12:10 és 14:26 verseit! Az idézett igehelyek mindegyikében megtaláljuk az értelmezés és a fordítás gondolatát. Lk 24:27 versében Jézusnak kellett elmagyaráznia a Szentírás jelentését a tanítványoknak. Mit szűrhetünk le ebből az értelmezés fontosságát illetően?

A görög „hermeneo” kifejezésből származik a *hermeneutika* (bibliai értelmezés) szó, ami tulajdonképpen Hermész görög isten nevéből ered. A régék szerint Hermész az istenek követeként, hírnökeként egyéb dolgok mellett felelős volt azért is, hogy az isteni üzeneteket lefordítsák az emberek számára.

A hermeneutika szempontjából számunkra az a döntő, hacsak nem ismerjük az eredeti nyelveket, hogy a szöveghez csak fordítások útján jutunk el. Szerencsére sok jó fordítás létezik, amelyek közvetítik a tartalom lényegét. Nem szükséges tudnunk az eredeti nyelveket ahhoz, hogy megértsük a Szentírás lényeges üzeneteit, bár a nyelvi ismeretek valóban hasznosak. Ezzel együtt, a jó fordítás mellett is fontos a szöveg helyes értelmezése, amint láttuk Lk 24:27 esetében. Ez a hermeneutika kulcsfontosságú célja: pontosan közvetíteni a Biblia szövegének jelentését, és segíteni, hogy ma helyesen alkalmazzuk az életünkben a tanítását. Ahogyan a fenti, *Lukács evangéliumából* kölcsönzött példa is mutatja, Jézus megtette ezt a követői számára. Képzelnék el, milyen lehetett, amikor Ő maga értelmezte a Szentírást!

Sok embernek van lehetősége különféle fordításokat használni, de többeknek nincs. Bármilyen fordítás is áll rendelkezésünkre, miért különösen fontos imádkozva tanulmányozni az Igét, törekedve a tanításainak való engedelmességre?

A BIBLIA ÉS A KULTÚRA

Olvassuk el ApCsel 17:16-32 szakaszát! Az apostolok cselekedetei 17. fejezetében Pál új környezetben igyekezett átadni az evangélium üzenetét: a görög kultúra filozófusai között. Mennyire hat a kulturális háttér arra, hogy mi lesz a véleményünk a különféle gondolatok fontosságáról?

A közel-keleti kultúráról szerzett háttérismeret segíthet egyes bibliai részek megértésénél. „A héber kultúra például felelősnek tartotta az embert bizonyos tettekért, amelyeket ugyan nem ő követett el, de hagyta, hogy megtörténjenek. Ennek következtében a Szentírás ihletett írói általában Istennek tulajdonítják aktív cselekvésként azt, amit a nyugati gondolkodásmód szerint úgy értékelünk, hogy megengedi vagy nem akadályozza meg annak megtörténését. Egy példa erre a fáraó szívének a megkeményítése” (*Methods of Bible Study*. 4. o.).

A kultúra is felvet néhány fontos hermeneutikai kérdést. Függe-e a Biblia a kultúrától, ennek kapcsán vajon a kultúrától függe-e minden kijelentése? Vagy egy bizonyos kultúrában adott üzenet átível azon a kultúrán, és minden emberre vonatkozik? Mi lesz, ha valaki a kulturális tapasztalatát teszi a Szentírás értelmezésének az alapjává és próbájává? Pál apostol egy érdekes megvilágítást tár elénk a valóságról ApCsel 17:26 versében, ami sok olvasónak a figyelmét elkerüli. Kijelenti, hogy Isten mindannyiunkat egy vérből alkotott. Miközben kulturális értelemben igen sokszínűek vagyunk, bibliai értelemben azonban van egy közös kapocs, amely a különbözőségektől függetlenül minden embert egyesít, ez pedig azért van, mert Isten az egész emberiség Teremtője. Nem korlátozza egyetlen kultúrára az emberi bűnösséget, sem a megváltás igényét. Mindannyiunknak szükségünk van a Jézus Krisztus halála révén felajánlott megváltásra. Isten bizonyos generációkhoz szólt, de gondoskodott arról, hogy ha a jövőbeli nemzedékek olvassák majd Igéjét, megértsék, hogy azok az igazságok túlmutatnak a bibliai üzenet leírásának helyi és korlátozott körülményein. Párhuzamként gondoljunk az algebrára, ami a Kr. u. 9. századi Bagdadból ered! Vajon ez azt jelentené, hogy a matematika ezen ágának igazságai és elvei kizárólag arra a helyre és időre korlátozódnának? Természetesen nem!

Ugyanez az elv érvényes Isten Igéjének igazságaira is. Bár a Bibliát régen írták, a mi kultúránkhoz képest más körülmények között, a benne lévő igazságok épp annyira időszerűek számunkra ma, mint amilyenek azok életében voltak, akik elsőként olvasták.

BŰNÖS TERMÉSZETÜNK

Olvassuk el Jn 9:39-41 és 12:42-43 igeszakaszait! Mi gátolta az itt említett embereket abban, hogy elfogadják a bibliai üzenet igazságát? Milyen figyelmeztetést vonhatunk le magunknak ezekből a történetekből?

Könnyű megvetően gondolni azokra a vallási vezetőkre, akik a meggyőző bizonyítékok ellenére is elutasították Jézust. Pedig inkább vigyáznunk kell, nehogy mi is hasonlóan viszonyuljunk Isten Igéjéhez!

Nem kérdés, hogy a bűn gyökeresen megváltoztatta, megrepszttette és megtörte az Istennel való kapcsolatunkat, érinti teljes emberi valónkat. A Szentírás értelmezésének képességére is hatott a bűn. Nem csupán arról van szó, hogy az ember gondolati folyamatait könnyen befolyásolhatják bűnös hatások, hanem az elménket és a gondolatainkat is megrontotta a bűn, aminek következtében nem vagyunk feltétlenül nyitottak Isten igazságai előtt. A romlásnak a következő jellemvonásait fedezhetjük fel a gondolkodásunkban: büszkeség, önámítás, kétely, távolságtartás és engedetlenség.

A büszke ember Isten és Igéje fölé próbálja emelni önmagát. Ennek hatására az Ige értelmezője túlhangsúlyozhatja az emberi logikát, mintha az lenne az igazság – még a Biblia igazságának is – a döntőbírája. Ez a magatartás kisebbiti a Szentírás isteni tekintélyét. Egyesek hajlamosak csak azokra a gondolatokra hallgatni, amelyek vonzóak számukra, még akkor is, ha ellentétben állnak Isten kinyilatkoztatott akaratával. Isten figyelmeztetett az önámítás veszélyére (Jel 3:17). A bűn erősíti a kételyt, hogy elbizonytalanodjunk, ne higgyünk Isten Igéjében. Amikor valaki kétellyel kezd hozzá a bibliai szöveg értelmezéséhez, nem fog bizonyosságra jutni. Ellenkezőleg! A kétkedő hamarosan olyan pozícióba emeli önmagát, amelyben úgy véli, ő mondhatja meg, hogy valami elfogadható-e vagy sem a Bibliából. Igen veszélyes ilyen talajon állni! Ezzel szemben hittel és engedelmességgel kell közelíteni a Bibliához, nem pedig kritizáló lelkülettel vagy kétellyel. A büszkeség, az önámítás és a kétely Istentől és a Bibliától való elhatárolódáshoz vezet, és ez egészen bizonyosan engedetlenségre visz, ami nem más, mint az, hogy az ember elutasítja Isten kinyilatkoztatott akaratának követését.

Kaptuk már magunkat azon, hogy vitáztunk a Bibliából olvasottakból fakadó meggyőződéssel, ami egyértelműen egy bizonyos irányba mutatott, mi mégis más irányba szerettünk volna menni? Mi történt akkor, és mit tanultunk abból az esetből?

MIÉRT FONTOS AZ ÉRTELMEZÉS?

Olvassuk el Neh 8:1-3, 8 verseit! Miért annyira fontos számunkra a Szentírás világos megértése, nemcsak egyénileg, hanem egyházi szinten is?

A Biblia legfontosabb kérdése az üdvösség és az, hogy miként üdvözülhetünk. Végül is, mi számít igazán hosszú távon? Mi haszna lenne, ahogy Jézus mondta, ha megnyerünk mindent, amit az egész világ ajánl, de elveszítjük a saját lelkünket (lásd Mt 16:26)?

Azonban a Bibliának az üdvösségről szóló tanítását megismerni nagyban függ az értelmezéstől. Amennyiben helytelenül közelítünk a Bibliához, és úgy értelmezzük, akkor nagy valószínűséggel hamis következtetésre jutunk, nemcsak az üdvösség megértése vonatkozásában, hanem a Biblia minden más tanításában. A teológiai tévedések, amelyek vitathatatlanul a Szentírás helytelen értelmezéséből nőttek ki, már az apostolok idejében felütötték a fejüket az egyházban.

Olvassuk el 2Pt 3:15-16 verseit! Ezek szerint mennyire fontos a Szentírás helyes olvasása?

Ha valóban a Könyv népe vagyunk, akik a Biblia és egyedül a Biblia szerint akarunk élni, az Ige értelmezésében nem követünk más tekintélyforrást, mint pl. a hagyományt, hitvallásokat vagy az egyház tanítói tekintélyét. A megfelelő bibliai hermeneutika rendkívül fontos, ugyanis csak a Biblia mondhatja meg, mit higgyünk és hogyan éljünk.

Az egyház teológiai és missziós egészsége szempontjából is alapvetően fontos a Szentírás magyarázatának a kérdése. A Biblia helyes értelmezése nélkül nem lehetséges hitelvi és tanításbeli egység, és ennek következtében nem lenne egység sem az egyházban, sem a missziókban. A helytelen és eltorzult teológia óhatatlanul is hiányos és torz misszióhoz vezet. Végső soron hogyan tudnánk hatékonyan bemutatni ezt az üzenetet azoknak, akiknek hallaniuk kell, ha zavaros annak a tartalma, amit képviselünk a világban?

Olvassuk el a hármas angyali üzenetet Jel 14:6-12 szakaszából! Milyen teológiai kérdések merülnek itt fel? Miért annyira fontos helyesen érteni ezeket a misszió szempontjából?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Jézushoz vezető út*. Budapest, 2008, Advent Irodalmi Műhely, „Mit tegyünk kételyeinkkel?” c. fejezet, 78-84. o.

„Az Ige tanulmányozásánál, kutatásod megkezdése előtt rakj le minden előítéletet, szabadítsd ki magad öröklött és eddig melengetett eszméid köréből! Sohasem juthatsz el az igazságra, ha azért tanulmányozod az Írást, hogy a saját eszméidet igazold. Hagyjad minden eszméidet a küszöbön kívül és lépj be bűnbánó szívvel, hogy meghallgathasd, amit az Úr szól hozzád! Ha az igazság alázatos keresője ott ül Krisztus lábainál és tőle tanul, az Ige megvilágosítja értelmét. Azokhoz, akik önmaguk ítélete szerint bölcsőbbek, semhogy a Bibliát tanulmányozzák, Krisztus így szól: Szelidekké és alázatosokká kell lennetek, ha bölcsék akartok lenni az üdvösségre.

Ne olvasd az Igét a magad által előzetesen alkotott vélemények világánál, hanem nyitott, előítélettől mentes lélekkel, gondosan és áhítatosan kutasd! Ha olvasás közben jobb meggyőződésre jutnál és tapasztalnád, hogy eddigi gondosan ápoltságod nincs összhangban az Igével, ne kísérelj meg, hogy azt akarjad a magad véleményéhez szabni, alkalmazni. Inkább a saját véleményed szabd az Igéhez! Ne engedd, hogy az, amit a múltban hittél vagy gyakoroltál, irányítsa értelméidet! Nyisd fel lelki szemeidet, hogy szemléld a törvényből sugárzó csodálatos dolgokat! Tudd meg, hogy mi van megírva, és helyezd lábaidat az örök Szirtre” (Ellen G. White: *Üzenet az ifjúságnak*. 185. o.)!

BESZÉLJÜK MEG!

- 1) Hogyan befolyásolja világnézetünk, végzettségünk és kultúránk azt, ahogyan a Szentírást értelmezzük? Miért annyira fontos tisztában lennünk a külső hatásokkal, amelyeket óhatatlanul beleviszünk az írásmagyarázatunkba?
- 2) Mindannyian egyetértünk abban, hogy a bűn rossz hatást tett ránk. És hogyan befolyásolja azt, ahogyan a Bibliát olvassuk? Miért vezethet oda, hogy félreértelmezzük Isten Igéjét? Például ha olyasmire vágyunk, amit a Biblia elítél, az hogyan ferdítheti el azt, ahogyan az Igét értelmezzük? Még hogyan árnyalja a bűn azt, ahogyan a Bibliát értelmezzük?
- 3) A bibliai idők és kultúra mélyebb ismerete hogyan segíthet jobban megérteni a Szentírást egyes részeit? Mondjunk példákat!

ÖLBÉY IRÉN: ISTEN

Minden szépségben Téged látlak.
A bokrok közt, hol ring a fészek,
vagy ha futó folyóba nézek,
ott szemlélem csillogó árnyad.

Lényed lángja mindenén áthat,
Belőled kortyol fényt a lélek,
Te vagy a dolgokban a lényeg,
a lét összhangja Tőled árad.

Hány csodás világot alkottál!
Lüktetve szól, szárnyal az örök zsoltár,
naprendszerek himnusza zeng feléd.

És mily kicsiny tudsz lenni, értelem!
Teljes és titkos szerelemmel
Ott vagy a szívem rejtekén!